

Leerplannen GO! Secundair onderwijs

Peter Druyts, hoofdadviseur

PBD-GO!

De start

- Minimumdoelen → ruimte voor het eigen pedagogisch project
- Participatief traject over de invulling van de *'vrijgekomen ruimte'*
- Vanuit de overweging 'ambitieniveau' en 'gelijkgerichtheid': invullen van de vrijgekomen ruimte met respect voor:
 - kansen geven aan scholen om een eigen profiel aan te nemen
 - ruimte bieden aan leraren om eigen accenten te leggen binnen hun vakgebied
- Vanuit ons eigen pedagogisch project:
 - brede vorming: voldoende aandacht voor alle sleutelcompetenties
 - focus op Nederlands, andere talen en wiskunde in de basisvorming
 - voldoende tijd voor de eigenheid van een studierichting: specifieke vorming

Lessentabel

- Lessentabellen met opname van vier uren vrije ruimte op graadsbasis (eigen profilering)
- Lessentabellen die aangeven hoeveel tijd er maximaal nodig is om al de doelen van het leerplan te realiseren (ruimte bieden aan leraren om eigen accenten te leggen)
- Lessentabellen zijn indicatief en leggen geen organisatievorm op

Ambitieniveau

Minimumdoelen zijn de basis maar

- **verbreden** door, rekening houdend met het beschikbaar aantal uren, een opname van extra doelen in de leerplannen;
- **verdiepen** via
 - toevoeging van extra kenniselementen of extra subdoelen;
 - keuze van een werkwoord met een hoger beheersingsniveau (minimumdoel wordt dan een subdoel);
- **verbreden** en **verdiepen** door toevoeging van extra wetenschapsdomeinen of keuze voor zwaardere pakketten.

De verbreding en de verdieping zijn voornamelijk terug te vinden in het specifiek gedeelte.

Ambitieniveau

Verbreden:

TWEEDE GRAAD - SPECIFIEK GEDEELTE: DUBBELE FINALITEIT
BEDRIJF EN ORGANISATIE

11

WD2_16.04.06

De leerlingen verklaren een eenvoudig economisch kringloopschema.

- gezinnen en bedrijven
- nationaal inkomen
- nationaal product
- marktsoorten (goederen- en dienstenmarkt, arbeidsmarkt, vermogensmarkt)

begrijpen

Ambitieniveau

Verdiepen via toevoegingen:

DERDE GRAAD - DOORSTROOM
BASISVORMING

12

BV3_02.05

02.02

De leerlingen beoordelen doelgericht informatie op betrouwbaarheid, correctheid en bruikbaarheid bij het lezen en luisteren

- vormen van gelaagdheid
- perspectiefwisselingen

evalueren

Ambitieniveau

Verdiepen via keuze van het werkwoord:

BV1_06.36

06.35

De leerlingen **onderzoeken en** leggen het verband tussen constante snelheid, verplaatsing en tijdsduur.

- constante snelheid als verhouding
- veilig en duurzaam omgaan met materialen en technische systemen
- nauwkeurig gebruik van meetlat en chronometer
- verplaatsing, tijdsduur, snelheid: gebruik van gepaste grootheden en eenheden met inbegrip van correcte symbolen, grootteorde en maatbesef
- omvormen van m/s naar km/h

creëren

Ambitieniveau

Verbreden en verdiepen door keuze voor zwaardere / extra pakketten (voorbeeld Humane wetenschappen):

Samenstelling van het specifiek gedeelte

Specifieke eindtermen / GO!-doelen voor de wetenschapsdomeinen:

- WD 01.01 Algemene doorstroomcompetenties: Generieke doorstroomcompetenties*
- WD 01.02 Algemene doorstroomcompetenties: Historisch bewustzijn – uitbreiding
- WD 02.08 Moderne talen: Nederlands – algemene uitbreiding
- WD 02.14 Moderne talen: Frans en Engels – algemene uitbreiding
- WD 04.02 Kunst en cultuur: Kunstbeschouwing
- WD 05.01 Filosofie: Filosofie
- ~~WD 06.01 Wiskunde: Statistiek~~
- **WD 06.05 Wiskunde: Uitgebreide wiskunde in functie van economie**
- WD 14.02 Gedragwetenschappen: Algemene gedragwetenschappen
- WD 15.01 Sociale wetenschappen: Samenleving en politiek: sociale en humane wetenschappen

* WD 01.01 komt geïntegreerd aan bod in 1 of meerdere andere wetenschapsdomeinen.

Leerplanconcept

- Vertrekbasis is de doelzin (meestal het minimumdoel / doel uit het curdos)
- Het concept van de minimumdoelen wordt behouden: leraar / vakgroep bepaalt de impliciete kennis

Leerplanconcept

- Toevoeging van een beheersingsniveau (geïnspireerd op Bloom) (vraag vanuit het veld)

De leerplandoelen

Elk leerplandoel heeft minimum 1 handelingswerkwoord. Een overzicht van de handelingswerkwoorden met, indien nodig, een verklaring is terug te vinden op de GO! Navigator.

Aan elk leerplandoel wordt een beheersingsniveau toegevoegd. Voor de leerplannen van het GO! maken we gebruik van een eigen GO!-taxonomie, geïnspireerd op de Taxonomie van Bloom:

- **Memoriseren:** Gegevens zoals begrippen, formules... kunnen ophalen zonder gebruik te maken van hulpmiddelen.
Geen enkel leerplandoel heeft 'memoriseren' als beheersingsniveau. Memoriseren zonder context kan immers nooit het einddoel zijn. Memoriseren kan wel een belangrijk element zijn om een leerplandoel te realiseren.
- **Begrijpen:** Inzicht verwerven en dit inzicht helder kunnen weergeven, al dan niet aan de hand van voorbeelden.
- **Toepassen:** Formules, technieken, regels... kunnen toepassen.
- **Analyseren:** Op basis van nieuwe gegevens, informatie, kenmerken, verbanden... tot een besluit komen
- **Evalueren:** Op basis van nieuwe gegevens, informatie, kenmerken, verbanden... en aan de hand van criteria, argumenten... een oordeel onderbouwen.
- **Creëren:** In het kader van een probleemstelling, onderzoek, opdracht... een product ontwikkelen zoals een oplossing, een realisatie, een presentatie...

Er is geen hiërarchie tussen de verschillende beheersingsniveaus. Wel zal je om een 'hoger' beheersingsniveau te bereiken meestal ook gebruik maken van onderliggende beheersingsniveaus, bijvoorbeeld memoriseren om te analyseren.

In de GO! Navigator worden de beheersingsniveaus aan de hand van een filmpje uitgelegd.

Leerplanconcept

- Het minimumdoel / doel curdos is voldoende duidelijk en ambitieus: integrale overname als leerplandoel
- Het minimumdoel / doel curdos heeft verduidelijking nodig: integrale overname van het minimumdoel met toevoegingen van subdoelen en / of extra kenniselementen
 - Formulering van subdoelen
(som van de subdoelen is hoofddoel → alle subdoelen moeten gerealiseerd worden)
 - Toevoeging van kenniselementen
(moeten in samenhang met het doel gerealiseerd worden)
- Het leerplandoel heeft een hogere ambitie dan het minimumdoel / doel curdos :
 - Zie eerder

Leerplanconcept

BV1_06.02

06.02

De leerlingen zetten rationale getallen om van de ene naar de andere voorstellingswijze.

- decimale vorm
- breuk
- procent

toepassen

BV1_06.02.01

Subdoel 1

De leerlingen zetten een rationaal getal in decimale vorm om in een breuk en omgekeerd.

BV1_06.02.02

Subdoel 2

De leerlingen zetten een rationaal getal geschreven als een breuk om in een procent en omgekeerd.

BV1_06.02.03

Subdoel 3

De leerlingen zetten een rationaal getal in decimale vorm om in een procent en omgekeerd.

Leerplanconcept – bijzonderheden

- In de tweede graad doorstroom werken we met optiepakketten om een optimalere doorstroom na te streven

Economische wetenschappen

Indicatieve lessentabel

	Totaal	BV	SV
Levensbeschouwing	4	4	
Lichamelijke opvoeding	4	4	
Nederlands	8	7	1
Engels en Frans	12	10	2
Toegepaste informatica	1	1	
Wiskunde	8	5	3
Biologie, Chemie en Fysica	5	4	1
Burgerschap	1	1	
Geschiedenis	3	3*	
Aardrijkskunde	2	2	
Artistieke expressie	1	1	
Economie	4		4
Bedrijfswetenschappen	4		4
Informaticawetenschappen	1		1
Optiepakket: Duits of Wiskunde	2		2
Vrije ruimte	1		
Totaal	64		

* inclusief cesuurdoelen afgeleid van WD 01.02 - Historisch bewustzijn: uitbreiding

Leerplanconcept – bijzonderheden

- In de eerste graad promoten we om prioritair in te zetten op wiskunde en Nederlands tijdens de uren ‘Remediëring, verdieping en uitbreiding’. Voor verdieping en uitbreiding zijn er extra doelen.

A-stroom

Indicatieve lessentabel

Levensbeschouwing	2	2
Lichamelijke opvoeding	4	
Nederlands	8	
Engels / Frans	10	
Digitale competentie en mediawijsheid	1	
Wiskunde	8	
Natuurwetenschappen	3	
Techniek – STEM ²	4	
Burgerschap	1	
Geschiedenis	3	
Aardrijkskunde	3	
Economisch financiële competentie	1	
Artistieke expressie	2	
Basisoptie		5
Remediëring, verdieping en uitbreiding (Advies: Focus op Nederlands en wiskunde)	5 (3)	2 (2)
Totaal	64	

Ondersteuning van de leraren

- GO! Navigator is klaar (tweede en derde graad)
 - Focus op meer gelijkgerichtheid
 - Focus op de kern
- GO! Navigator is open gesteld voor lerarenopleidingen...
In de toekomst wordt ze verder open gesteld

